

Sygn. akt I C 1316/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 roku

Sąd Rejonowy w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Sławomir Głowacki
Protokolant:	Ewa Stankiewicz

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2014 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa K. Z.

przeciwko B. (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w G.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 23 lutego 2004 roku w sprawie I Nc 64/04, któremu postanowieniem z dnia 5 października 2010 roku w sprawie I Co 74/10 nadano klauzulę wykonalności na rzecz następcy wierzyciela B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w G. – częściowo, mianowicie w zakresie odsetek zasądzonych od należności głównej 3.691 złotych 4 grosze należnych w okresie od dnia 16 marca 2004 roku do dnia 23 lutego 2011 roku,

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądza od powoda K. Z. na rzecz pozwanego kwotę 500 (pięćset) złotych tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1316/14

UZASADNIENIE

Powód K. Z. pozwem z dnia 16 kwietnia 2014 roku domagał się pozbawienia wykonalności w całości tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w dniu 23 lutego 2004 roku w sprawie I Nc 64/04, orzekającego, że w ciągu 14 dni od doręczenia nakazu zapłaty powinien on, jako pozwany zapłacić powodowi (...) Spółce Akcyjnej w L. kwotę 3.691,04 złotych z odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 12,25% od dnia 28 stycznia 2004 roku do dnia zapłaty oraz koszty procesu, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem tegoż sądu z dnia 5 października 2010 roku na rzecz następcy prawnego wierzyciela - B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G.. Jako podstawę faktyczną żądania pozwu powód wskazywał fakt przedawnienia roszczenia, wywodząc, że od dnia wydania nakazu zapłaty nie była prowadzona egzekucja na podstawie nakazu zapłaty do czasu zawiadomienia go o zajęciu rachunku bankowego w dniu 14 kwietnia 2014 roku.

Pozwany B. (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w G. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Argumentując zaprezentowane stanowisko wskazywał, że żaden z powołanych w pozwie zarzutów nie spełnia warunków przewidzianych dla powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zdaniem pozwanego powództwem opozycyjnym można kwestionować tytuł powołując się tylko na zdarzenia, które zaszły po jego wydaniu, nie zaś zdarzenia poprzedzające wydanie tytułu egzekucyjnego. Powoływany przez powoda zarzut przedawnienia roszczenia nie dotyczy zdarzeń, które zaszły po wydaniu tytułu wykonawczego. Jego podniesienie prowadziłoby do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy, co podważałoby instytucję prawomocności orzeczeń. Pozwany wskazywał dalej, że roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, który rozpoczyna swój bieg od dnia jego uprawomocnienia się, w niniejszej sprawie – od dnia 23 lutego 2004 roku. W ocenie pozwanego bieg terminu przedawnienia został przerwany w momencie wydania w dniu 5 października 2010 roku postanowienia sądu o nadanie klauzuli wykonalności na rzecz następcy wierzyciela, wobec czego przedawnienie mogłoby nastąpić dopiero z dniem 5 października 2020 roku.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 3 sierpnia 2000 roku K. Z. zawarł z (...) Bankiem Spółką Akcyjną VIII Oddział w W. umowę na zakup towarów w ramach sprzedaży na raty uzyskując tytułem kredytu kwotę 7.100 złotych. Mocą zawartej umowy kredytobiorca zobowiązał się do spłaty uzyskanej kwoty na warunkach określonych treścią umowy, z którego to zobowiązania dobrowolnie się nie wywiązał, doprowadzając do powstania zadłużenia.

W dniu 1 września 2002 roku (...) Bank S. A. przełał na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w L. przysługującą mu wobec K. Z. wierzytelność z tytułu powołanej wyżej umowy, zawiadamiając dłużnika o cesji w dniu 14 kwietnia 2014 roku.

Nabywca wierzytelności wystąpił przeciwko kredytobiorcy z powództwem, które zostało uwzględnione nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w dniu 23 lutego 2004 roku w sprawie I Nc 64/04, mocą którego orzecznym, że pozwany K. Z. w ciągu 14 dni od doręczenia nakazu powinien zapłacić powodowi kwotę 3.691,04 zł z odsetkami w stosunku rocznym i kosztami zapłaty (akta sprawy I Nc 64/04). Powyższe orzeczenie uprawomocniło się w dniu 15 marca 2004 roku.

Postanowieniem z dnia 6 października 2010 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku nadał nakazowi zapłaty klauzulę wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela - B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w G..

W dniu 24 lutego 2014 roku na podstawie powyższego tytułu wykonawczego, wymieniony fundusz (pozwany obecnie przez dłużnika) złożył wniosek o wyegzekwowanie należności wynikającej z tytułu, w związku z czym komornik sądowy Sądu Rejonowego w Białymstoku J. O. w dniu 24 lutego 2014 roku wszczął egzekucję i zawiadomił o tym dłużnika w dniu 14 kwietnia 2014 roku.

Sąd zważył, co następuje:

Powód występując z żądaniem pozwu stanął na stanowisku, że w związku z upływem czasu od powstania tytułu egzekucyjnego doszło do przedawnienia roszczenia, wskutek którego zobowiązanie względem aktualnego wierzyciela – pozwanego w sprawie funduszu – wygasło.

Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa twierdził z kolei, że zarzut przedawnienia roszczenia nie jest uzasadniony, bowiem wskutek zdarzeń mających miejsce po powstaniu tytułu egzekucyjnego, doszło do przerwy biegu przedawnienia.

Rację w sporze należało przyznać pozwanemu, aczkolwiek nie w całym zakresie.

Zgodnie z treścią art. 840 § 1 pkt 2 kpc dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W nauce prawa podkreśla się, że celem powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie. Powództwo to, jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem.

Komentatorzy wskazują także, że powództwo z art. 840 k.p.c. może być realizowane tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego, zatem może być wytoczone dopiero po nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, niezależnie natomiast od tego, czy postępowanie egzekucyjne została już wszczęte. Istotna jest jedynie wymagalność zobowiązania objętego tytułem wykonawczym. Od chwili powstania wymagalności dłużnik może żądać pozbawienia (bądź ograniczenia) wykonalności tytułu wykonawczego tak długo, jak długo zachodzi możliwość wykonania tego tytułu.

Przewidziane w art. 840 § 1 pkt 2 kpc zdarzenia obejmują swoim zakresem wszystkie te sytuacje, z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązania. W tym kontekście przyjmuje się, że powołany przepis stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszyły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Na podstawie regulacji materialnoprawnych w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie), jak też takie, w odniesieniu do których wola wierzyciela i dłużnika nie mają znaczenia (do tych należą, m.in., przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada).

Zgodnie z dalszymi poglądami doktryny jedyną sytuacją, w której dłużnik nie może uzasadniać powództwa opozycyjnego zarzutem przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem, jest ta, gdy w toku postępowania rozpoznawczego, jako strona pozwana w sprawie, zarzutu przedawnienia nie podniósł (o ile już w tamtym czasie do niego doszło). Dłużnik może natomiast podnosić zarzut przedawnienia, które nastąpiło po wydaniu tytułu egzekucyjnego, to jest przedawnienia roszczenia stwierdzonego tym tytułem, mającego niejako odrębny byt od chwili wydania orzeczenia będącego tytułem.

W uzasadnieniu podstawy roszczenia określonego w pozwie jako żądanie pozbawienia wykonalności tytułu egzekucyjnego powód powoływał okoliczność wskazującą na oparciu żądania na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w postaci przedawnienia roszczenia z uwagi na upływ czasu od chwili powstania tytułu egzekucyjnego w postaci nakazu zapłaty, a zatem przedawnienia obejmującego drugi przypadek z omówionych w poprzednim akapicie. Z przedstawionego przezeń wyводу wynika, że przyjmuje on bieg terminu przedawnienia od chwili wydania nakazu zapłaty, tj. od dnia 13 lutego 2004 roku, a także zakłada, że nie doszło do przerwy biegu rozpoczętego w tamtym czasie biegu terminu z uwagi na brak informacji o jakichkolwiek czynnościach podejmowanych przez wierzyciela (pierwotnego – wskazanego w nakazie zapłaty, bądź kolejnych, w tej liczbie pozwanego obecnie funduszu B. (...)).

Stanowisko powoda nie jest uprawnione.

Zgodnie z przepisem art. 125 § 1 kc roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez Sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy.

Powołany nie wskazuje początku biegu przewidzianego w nim terminu przedawnienia, poprzestając na wskazaniu kategorii roszczeń, których ono dotyczy. W przypadku roszczeń zasądzonych prawomocnym orzeczeniem jest bezsporne, że zdarzeniem wyznaczającym początek biegu terminu przedawnienia przewidzianego w art. 125 § 1 kc jest uprawomocnienie się orzeczenia (a zatem nie chwila powstania samego tytułu egzekucyjnego, tj. wydania nakazu zapłaty, który przez pewien jeszcze czas pozostaje nieprawomocny).

W odniesieniu do zwalczanego w sprawie tytułu, należy stwierdzić, że jest nim orzeczenie sądu (nakaz zapłaty), zatem stwierdzone nim roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu, który to termin rozpoczął swój bieg dziesięcioletni termin przedawnienia rozpoczyna swój bieg z dniem 15 marca 2004 roku, w którym nakaz się uprawomocnił (co wynika z adnotacji na tym orzeczeniu, pozostającej w zgodzie z zasadami uprawomocnienia się orzeczeń).

Należy dalej zauważyć, że stosownie do treści przepisu art. 123 § 1 pkt 1 kc bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia.

Istotą przerywania biegu przedawnienia zgodnie z przepisami art. 124 kc jest to, że termin przedawnienia przestaje upływać z chwilą zaistnienia okoliczności powodującej przerwę i nie biegnie przez cały czas jej trwania, zaś po przerwie biegnie na nowo. Dłużnik po przerywaniu biegu terminu przedawnienia znajduje się w takim położeniu prawnym, jakie istniało, gdy roszczenie stało się wymagalne.

W doktrynie i orzecznictwie Sądu Najwyższego, powszechnie przyjmuje się, że czynnością procesową powodującą przerwanie biegu terminu przedawnienia jest złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności sądowemu lub pozasądowemu tytułowi egzekucyjnemu (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie II CK 276/04; Lex nr 284135; z dnia 16 stycznia 2004 r. w sprawie III CZP 101/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 58), a także złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji.

Trzeba w związku z tym zauważyć, że takie przerwy miały miejsce w odniesieniu do roszczenia wynikającego ze zwalczanego przez powoda tytułu. Z dokumentów załączonych do odpowiedzi na pozew i znajdujących się w załączonych na wniosek pozwanego aktach spraw I Co 74/10 tutejszego sądu oraz aktach egzekucyjnych JO Km 2819/14 wynika, mianowicie, że wierzyciel w dniu 9 sierpnia 2010 roku złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 24 lutego 2004 roku, uwzględniony przez sąd postanowieniem z dnia 5 października 2010 roku. Z kolei, w dniu 24 lutego 2014 roku wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie egzekucji.

Podjęte przez wierzyciela czynności każdorazowo doprowadzały do przerywania biegu przedawnienia (w odniesieniu do tej części roszczenia, która nie była jeszcze przedawniona w chwili dokonywania czynności). Nie uległo zatem z pewnością przedawnieniu stwierdzone tytułem wykonawczym roszczenie w zakresie zasądzonej w nim należności głównej.

Należy w tym miejscu zauważyć, że powód żądał pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości, wskazując jako podstawę powództwa fakt przedawnienia. Sądu zobowiązany był zatem rozstrzygnąć w ramach takiej podstawy, zarówno czy przedawniły się jakiegokolwiek roszczenia wynikające z tytułu (zarówno w zakresie wskazanej w nakazie należności głównej, jak też zasądzonych od niej należności ubocznych – odsetek). za spóźnienie w spełnieniu świadczenia.

Zgodnie bowiem z przepisem art. 125 § 1 zdanie drugie kc jeżeli stwierdzone w ten sposób [orzeczeniem sądu] roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Ostatni z powołanych przepisów ustanawia odrębny (w porównaniu z ogólnym dziesięcioletnim), trzyletni termin przedawnienia dla roszczeń stwierdzonych prawomocnym orzeczeniem w zakresie roszczeń obejmujących

świadczenia okresowe należne w przyszłości. Termin ten ma więc zastosowanie tylko do roszczeń o przyszłe świadczenia okresowe, nie zaś do roszczeń o świadczenia okresowe, wymagalne w toku postępowania.

Odnosząc przedstawione rozważania do tytułu, będącego przedmiotem powództwa należy stwierdzić, że w chwili złożenia przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji w sprawie JO Km 2819/14 (tj. w dniu 24 lutego 2014 roku), poza obejmującym roszczenie główne z odsetkami do dnia, w którym powstał tytuł, nie były przedawnione zasądzone dalsze odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia należne po dacie powstania tytułu, jednak za okres nie dłuższy, niż trzy lata, licząc wstecz od dnia złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji. Odsetki za pozostały okres (od dnia 16 marca 2004 roku do dnia 23 lutego 2011 roku) uległy natomiast przedawnieniu wobec upływu trzyletniego terminu od chwili powstania wymagalności roszczeń odsetkowych. W tym zakresie tych odsetek tytuł wykonawczy należało pozbawić wykonalności. Z uwagi na upływ ponad trzech lat od chwili uprawomocnienia się postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności w sprawie I Co 74/10, fakt spowodowania przerwy biegu terminu przedawnienia wskutek czynności w postaci wystąpienia z takim wnioskiem przez wierzyciela nie miał znaczenia dla ustalenia, jaka część należności ubocznych (odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia w okresie po powstaniu tytułu) przedawniła się.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 kpc dokonując ich stosunkowego rozdzielenia i obciążając powoda jedynie częścią kosztów poniesionych przez pozwanego, przy uwzględnieniu wskazanej przez powoda wartości przedmiotu sporu, która w znacznym zakresie odnosiła się do skapitalizowanych odsetek za opóźnienie narosłych w okresie dziesięciu lat od chwili wydania nakazu zapłaty, a które – jak wskazano wyżej – przedawniły się w dużej części. Sąd zauważa, że wierzyciel w długich okresach czasu nie podejmował działań w celu wyegzekwowania zasądzonych świadczeń, zaś we wniosku egzekucyjnym z lutego 2014 roku zgłaszał żądanie ściągnięcia od dłużnika wszelkich należności wynikających z nakazu, także tych przedawnionych w istocie.